

حروف چینی فارسی در X₃Persian
نسخه ۰/۱۶۱۱۱۱۱۱۱

وفا خلیقی^۱

۲۷ شهریور ۱۳۸۷

فهرست مطالب

۱	مقدمه	۲	۱.۳	حروف چینی شعر	۷
۲	فلسفه و دستورات	۳	۱.۱.۳	حروف چینی شعر سنتی . .	۷
۱.۲	قلمهای فارسی	۳	۲.۱.۳	حروف چینی شعر نو	۹
۲.۲	اسکلت یک متن فارسی ساده . . .	۳	۲.۳	تهیه اسلاید	۹
۱.۲.۲	طبقات article و amsart .	۳	۳.۳	نوشتۀ سرصفحه	۹
۲.۲.۲	طبقۀ beamer	۴	۴.۳	قرار دادن عکس	۹
۳.۲.۲	سایر طبقات	۴	۵.۳	جدول	۹
۳.۲	نکات	۵	۶.۳	حروف چینی یک متن در چند ستون	۱۰
۴.۲	دستورات کلیدی	۶	۴	تغییرات جدید	۱۱
۳	امکانات حروف چینی فارسی	۷	۵	تشکر و قدردانی ویژه	۱۳

فصل ۱

مقدمه

به حروف چینی فارسی با XqPersian خوش آمدید. هدف XqPersian ارائه یک بسته کاملاً کامل و پایدار برای حروف چینی است. لطفاً به خاطر داشته باشید که XqPersian هنوز در حالت آزمایش است و این نسخه ۰/۱۶۱۱۱۱۱۱ از آن است. من سعی کرده‌ام، می‌کنم و خواهم کرد تا تمام امکانات حروف چینی فارسی را در XqPersian جمع کنم. اما این خود نیاز به آزمایش و امتحان دارد تا اشکالات پیدا و رفع شود.

لطفاً قبل از استفاده از XqPersian این سند را بدقت بخوانید تا با دستورات و امکانات XqPersian آشنا شوید.

همچنین اگر اشکالی، پیشنهادی و یا سؤالی دارید، می‌توانید آن را به نویسنده XqPersian گزارش دهید تا مؤلف XqPersian بتواند نسخه بعدی کاملتری را ارائه دهد.

دوست دارم از صمیم قلب از آقای Jonathan Kew برای پشتیبانی‌ها و اعتمادشان به من تشکر کنم. در اینجا نیز دوست دارم از مسئولان پروژه‌های تک‌پارسی و فارسی‌تک تشکر و قدردانی کنم به این خاطر که نوشتن XqPersian ممکن نبود مگر با مطالعه کدهای این دو پروژه. همچنین تعدادی از امکانات فارسی‌تک و تک‌پارسی در XqPersian گنجانده شده است.

در پایان نیز دوست دارم صمیمانه از دوستان خوب و نازنینم در وبلاگ فارسی‌لاتک، آقایان مصطفی واحدی، مهدی امیدعلی، مرتضی خدادادیان، وحید قاسمیان و بسیاری از دوستان دیگر تشکر کنم. بدون نظرات و پشتیبانی‌های این دوستان، من نمی‌توانستم انگیزه لازم را در انجام این کار پیدا کنم.

فصل ۲

فلسفه و دستورات

فلسفهٔ XqPersian این است که یک استفاده کننده معمولی باید قادر باشد به راحتی به حروف چینی فارسی بپردازد. در حال حاضر XqPersian با کلاسهای article, amsart, amsbook, report, book, bookest, beamer و refrep به زیبایی و آسانی کار می کند. در هر نسخه از XqPersian تلاش بر این است تا حداقل سه کلاس دیگر نیز به آن اضافه شود. همچنین در هر نسخه بسته های زیادی نیز به XqPersian اضافه خواهند شد تا کاربران آزادی کامل در حروف چینی فارسی داشته باشند.

۱.۲ قلمهای فارسی

تعدادی قلمهای فارسی مناسب با XqPersian عرضه می شوند. این قلمها در پوشهٔ True Type Fonts قرار دارند. لطفاً قبل از انجام هر کاری این قلمها را روی سیستم خود نصب کنید.

۲.۲ اسکلت یک متن فارسی ساده

۱.۲.۲ طبقات article و amsart

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\maketitle
\tableofcontents
\section{یک قسمت}
:
\subsection{یک زیر قسمت}
:
\subsubsection{یک زیر زیر قسمت}
:
\end{document}
```

۲.۲.۲ طبقه beamer

```
\documentclass[hyperref=xetex]{beamer}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\frame{\maketitle}
\section{یک قسمت}
\frametitle{مطلب}
\framesubtitle{زیر مطلب}
:
\end{frame}
:
\end{document}
```

۳.۲.۲ سایر طبقات

```
\documentclass{book}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\maketitle
\tableofcontents
\chapter{یک فصل}
:
\section{یک قسمت}
:
\subsection{یک زیر قسمت}
:
\subsubsection{یک زیر زیر قسمت}
:
\end{document}
```

۳.۲ نکات

- $\text{X}\_{\text{T}}\text{Persian}$ قلم زر را برای قلم فارسی به عنوان پیش فرض استفاده می کند لذا باید این قلم را روی سیستم خود نصب کرده باشید. اگر می خواهید از قلم دیگری به عنوان قلم فارسی استفاده کنید، می توانید دستور زیر را بعد از `\usepackage{xepersian}` در پیش درآمد فایل خود قرار دهید:
`\newfontfamily\farsifont[Script=Arabic,Scale=1.2,Mapping=parsidigits]{name of your font}`
اگر می خواهید پاراگرافی انگلیسی بنویسید باید آن پاراگراف را در محیط `english` قرار دهید:
`\begin{english}`
:
`\end{english}`
- دستور `\setparsimathsdigitsfont` امکان انتخاب فونت اعداد فارسی را در محیط ریاضی به شما می دهد. اگر اصلاً از این فرمان استفاده نکنید، اعداد به صورت لاتین در محیط ریاضی درج می شوند. لطفاً توجه داشته باشید که این فرمان را باید بعد از `\begin{document}` قرار دهید. شکل کلی این دستور به شکل زیر است:
`\setparsimathsdigitsfont{name of your font}`
- $\text{X}\_{\text{T}}\text{Persian}$ بصورت پیش فرض بسته های `amsmath`، `amssymb`، `amsthm` و دیگر بسته های مربوط را فراخوانی می کند لذا شما نباید این بسته ها را دوباره در پیش درآمد فایل خود فراخوانی کنید.
- $\text{X}\_{\text{T}}\text{Persian}$ بصورت خودکار بسته `graphicx` را فراخوانی می کند لذا شما نباید این بسته را در پیش درآمد فایل خود فراخوانی کنید.

۴.۲ دستورات کلیدی

`\XePersian`: برای قرار دادن نماد `X[Persian]`. البته اگر در محیط `english` نیستید باید از شکل `\lr{\XePersian}` این دستور استفاده کنید.

`\rl{}`: برای قرار دادن کلمه/کلمات و یا جمله‌ای فارسی زمانی که در محیط `english` هستیم. کلمه/کلمات و یا جمله فارسی درون `{}` قرار می‌گیرد.

`\lr{}`: برای قرار دادن کلمه/کلمات و یا جمله‌ای انگلیسی زمانی که در محیط `english` نیستیم. کلمه/کلمات و یا جمله انگلیسی درون `{}` قرار می‌گیرد.

`\footnote{}`: برای قرار دادن زیرنویس فارسی. متن فارسی را درون `{}` قرار می‌دهیم.

`\Footnote{}`: برای قرار دادن زیرنویس انگلیسی. متن انگلیسی را درون `{}` قرار می‌دهیم.

`\pagenumbering{harfi}`: برای تبدیل شماره صفحات از عددی به حروف الفبای فارسی.

`\pagenumbering{arabic}`: برای تبدیل شماره صفحات از حروفی به عددی.

`\pagenumbering{adadi}`: برای تبدیل شماره صفحات به عددی که با حروف نوشته می‌شود، مانند یک، دو، سه و ...

`\twocolumnstableofcontents`: برای حروف‌چینی فهرست مطالب در دو ستون. مانند فهرست مطالب این سند.

فصل ۳

امکانات حروف چینی فارسی

۱.۳ حروف چینی شعر

حروف چینی شعر از فارسی تک به XePersian اضافه شده است. در اینجا لازم می‌دانم از آقای بهداد اسفهد که مؤلف اصلی آن هستند تشکر کنم.

لطفاً به خاطر داشته باشید که برای حروف چینی شعر نیازی به قراردادن بسته‌ای خاص ندارید؛ XePersian این کار را بصورت خودکار انجام می‌دهد. هدف ما در اینجا فقط معرفی این محیط می‌باشد، اگر قصد دارید این محیط را به طور کامل فراگیرید، لطفاً به آخرین راهنمای فارسی تک مراجعه فرمائید.

۱.۱.۳ حروف چینی شعر سنتی

حروف چینی شعر سنتی در محیطی به نام oldpoem انجام می‌گیرد. این محیط دو حالت دارد:

حالت معمولی

هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست و آن شکر خنده خوبت که شکر تشنه اوست چون کبوتر چو بپریم بتو باز آییم هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا شعر بالا با کد زیر تولید شده است:	جهت توشه ره ذکر وصال بردیم دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم وان خم ابروی مانند هلاکت بردیم ز شکر خانه مجموع خصال بردیم زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم گر شمالست و صبا هم ز شمالت بردیم
---	--

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{oldpoem}
&هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
\\جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
&تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد
\\دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
```

&آن خیال رُخ خوبت که قمر بنده اوست
 \\\وان خم ابروی مانند هلالت بردیم
 &و آن شکرخنده خوبت که شکر تشنه اوست
 \\\ز شکر خانه مجموع خصال بردیم
 &چون کبوتر چو بپریم بتو بازآیم
 \\\زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم
 &هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
 \\\هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
 &شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا
 گر شمالست و صبا هم ز شمال بردیم
 \end{oldpoem}
 \end{document}

حالت ستاره دار

هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
 جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
 تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد
 دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
 آن خیال رُخ خوبت که قمر بنده اوست
 وان خم ابروی مانند هلالت بردیم
 و آن شکرخنده خوبت که شکر تشنه اوست
 ز شکر خانه مجموع خصال بردیم
 چون کبوتر چو بپریم بتو بازآیم
 زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم
 هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
 هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
 شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا
 گر شمالست و صبا هم ز شمال بردیم

شعر بالا با کد زیر تولید شده است:

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{oldpoem*}
&هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
\\جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
&تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد
\\دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
```

&آن خیال رُخ خوبت که قمر بنده اوست
 \وان خَم ابروی مانند هلالت بردیم
 &و آن شکرخنده خوبت که شکر تشنه اوست
 \از شکر خانه مجموع خصال بردیم
 &چون کبوتر چو بپریم بتو بازآیم
 \ازانکه ما این پَر و بال از پَر و بالت بردیم
 &هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
 \هر چه داریم هم از عزّ و جلالت بردیم
 &شمس تبریز شنو خدمت ما را زصبا
 گر شمالست و صبا هم ز شمال بردیم
 \end{oldpoem*}
 \end{document}

۲.۱.۳ حروف چینی شعر نو

حروف چینی شعر نو نیز در محیطی به نام newpoem امکان پذیر است. این محیط دارای دو حالت معمولی و ستاره دار می باشد.

۲.۳ تهیه اسلاید

به آسانی می توانید اسلایدهای زیبایی را با کلاس beamer در X_qPersian درست کنید. دو مثال نیز در پوشه doc موجود می باشد. در نسخه های بعدی تلاش خواهد شد تا کلاسها و بسته های مختلف و متنوع دیگری را برای تهیه اسلاید در X_qPersian فراهم آورد.

۳.۳ نوشته سرصفحه

برای فعال کردن نوشته سر صفحه سه راه وجود دارد:

- در پیش درآمد فایل خود دستور \pagestyle{headings} را قرار دهید.
- در پیش درآمد فایل خود دستور \pagestyle{myheadings} را قرار دهید و سپس myheadings را تعریف کنید.
- از بسته fancyhdr استفاده کنید که کاملاً با X_qPersian سازگار است.

۴.۳ قرار دادن عکس

قرار دادن عکس نیز به آسانی امکان پذیر است. هر چند که می توانید از دستورات X_qTeX استفاده کنید اما دستور \includegraphics پیشنهاد می شود.

۵.۳ جدول

به آسانی می توانید جدول خود را در X_qPersian تولید کنید.

۶.۳ حروف چینی یک متن در چند ستون

می‌توانید تا ۵ ستون داشته باشید. برای حروف چینی یک متن در چند ستون از محیط زیر استفاده می‌کنیم:

```
\begin{multicols}{number of columns}
```

```
:
```

```
\end{multicols}
```

فصل ۴

تغییرات جدید

۱. تغییر Mapping از farsidigits به persidigits.
۲. معرفی دستور جدید `\setparsimathsdigitsfont`.
۳. تغییر `\pagenumbering{farsi}` به `\pagenumbering{harfi}`.
۴. معرفی `\pagenumbering{adadi}`.
۵. معرفی `\twocolumntableofcontents`.
۶. اصلاح مشکلات موجود در فهرست مطالب بسته‌های `amsbook` و `amsart` و همچنین اصلاح مشکلات موجود در سربرگ و شماره صفحه تمام بسته‌های موجود.
۷. مستقل سازی `XqPersian` از `ArabXqTeX`.
۸. ساختن فارسی به عنوان زبان اصلی تا دیگر نیازی به محیط آزاردهنده `farsi` نباشد.
۹. معرفی محیط جدید و مفید `english`.
۱۰. اصلاح چند باگ بزرگ.
۱۱. اصلاح عدم سازگاری `xepersian` با نسخه جدید `bid`.
۱۲. درست چاپ شدن شماره بخش‌ها، فصل‌ها، قسمت‌ها، زیرقسمت‌ها و زیر زیر قسمت‌ها (در نسخه قبلی این شماره‌ها از سمت مخالف (چپ) شروع می‌شدند).
۱۳. تغییر نوع شماره‌گذاری صفحه، بخش، فصل، قسمت، زیرقسمت و زیر زیر قسمت برای سازگاری کامل با سایر بسته‌ها.
۱۴. اضافه کردن امکان داشتن شماره صفحه به ترتیب حروف الفبای فارسی، برای عوض کردن شماره صفحه از عددی به حروفی کافی است فرمان `\pagenumbering{harfi}` را به کار ببرید و اگر دوباره دوست داشتید شماره صفحه را از حروفی به عددی تغییر دهید کافی است از فرمان `\pagenumbering{arabic}` استفاده کنید.
۱۵. امکان داشتن جدولی که در بعضی از خانه‌های آن بتوان به راحتی انگلیسی نوشت. لطفاً به مثال زیر توجه کنید:

من و تو	تو و من
me and you	you and me

جدول بالا با کد زیر تولید شده است:

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{center}
\begin{tabular}{|r|r|}\hline
تو و من&من و تو \hline
\lr{me and you}&\lr{you and me} \hline
\end{tabular}
\end{center}
\end{document}
```

۱۶. امکان داشتن شماره پیوست بر حسب حروف الفبا.

فصل ۵

تشکر و قدردانی ویژه

بستهٔ XqPersian نشانهٔ تلاش و زحمت بسیار آقایان مصطفی واحدی و مهدی امیدعلی است. بسیاری از کدهای اصلی توسط این دو دوست عزیزم نوشته شده است. در نسخهٔ کنونی نیز بیشتر تغییرات و اصلاحات توسط آقای مهدی امیدعلی صورت گرفته است. در اینجا لازم می‌دانم تشکر ویژه‌ای از آقایان مصطفی واحدی و مهدی امیدعلی نمایم.